

Jean-Christophe
Grangé

Kupina
įtampos ir
žiauraus
veiksmo.

The Times

Romanas

baltos lankos

**PURPURINĖS
UPĖS**

Jean-Christophe Grangé

Purpurinēs upēs

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Nijolė Simona Pukinskaitė

baltos lankos

1

Ga-na-mos! Ga-na-mos!

Pjeras Nymanas, stipriai suspaudęs rankoje aukštų dažnių radijo siųstuvą, žiūrėjo į žmonių minią betoninių laiptų papėdėje prie parko. Šviesa krito ant daugybės pakaušių, baltų kepurų ir akų rėžiančių raiščių. Visa tai jam rodė panašų į margą judančią juostą. Lyg karnavalas. Pabyra konfeti. Sukyla nesuvokiamų demonų armija. Ir kartojasi trys gaidos, vis tos pačios, monotoniškos, įkyrios: *Ga-na-mos!*

Komisaras stovėjo ant vaikų darželio stogo priešais parką, vadovavo trečios ir ketvirtos saugumo brigadų veiksmams. Stadiono pusėn nubėgo tamsiai mėlynomis uniformomis vilkintys, juodais šalmais, apsauginiais skydais prisidengę vyrai. Klasikinis masinių riaušių malšinimo būdas. Prie kiekvienų vartų iš abiejų pusių stovėjo po porą šimtų operatyvinių grupių policininkų, kurie privalėjo žiūrėti, kad priešiška nusiuteikę komandų sirgaliai nesusidurtų, nesiartintų vieni prie kitų, netgi vieni kitų nematytų...

Tą vakarą vyko „Saragosos“ ir „Arsenal“ rungtynės, šiemet pirmasis neprancūziškų komandų susitikimas Paryžiuje, todėl buvo mobilizuota daugiau negu tūkstantis keturi šimtai policininkų ir žandarų – jie tikrino iš dviejų šalių atvykusių sirgalių dokumentus, krėtė juos ir kontroliavo. Vienas iš

atsakingų už šias operacijas asmenų buvo vyresnysis komisaras Pjeras Nymanas. Toks pavidimas neatitiko jo įprastinių pareigų, tačiau ežiuku apsikirpusiam policininkui stažuotojui tai atrodė gana svarbu. Juk rūpinimasis viešąja tvarka konkretesnė veikla už bylų tyrimą ar teisinius procesus. Čia jis juto daugiau laisvės. Ir gėrėjosi plūstančia minia, kažkuo panašia į karinę eiseną.

Sirgaliai jau buvo pasiekę pirmąją pakopą – juos galėjai matyti tarp betono konstrukcijų, esančių virš raidėmis H ir G pažymėtų išėjimų. Nymanas žvilgtelėjo į laikrodį. Po keleto minučių jie jau bus lauke ir plūstelės į gatves. Tuoj prasidės pavojingiausias metas, kai gali kilti riaušės, gali būti pralaužti policijos kordonai, visko nenumatysi. Policininkas giliai įkvėpė oro. Spalio vakaras dvelktelėjo slogia įtampa.

Dar dvi minutės. Staiga Nymanas pažvelgė į Port de Sent Klodo aikštę tolumoje. Nė gyvos dvasios. Trys fontanai stūksojo naktyje lyg nerimą keliantys ženklai. Išilgai aveniu vienas šalia kito stovėjo paruošti greitojo reagavimo būrio automobiliai. Priešais budėjo plačiapečiai vyrai su pritvirtintais prie diržų šalmais, guminėmis lazdomis ir kitomis specialiosiomis priemonėmis. Rezervinės brigados žmonės.

Triukšmas vis augo. Minią skyrė vielinės apsaugos, sutvirtintos mediniais skersiniais. Nymanas nuoširdžiai nusišypsojo. Štai kas jį šiandien jaudina. Ta siūbuojanti minia. Triukšmą nustelbė trimitų gaudesys. Šūksniai, rodės, aidėjo kiekviena-me cemento plyšelyje. *Ga-na-mos! Ga-na-mos!* Nymanas paspaudė radijo siųstuvo mygtuką ir susisiekiė su rytų padalinio vadovu Žoakimu:

– Kalba Nymanas. Jie jau eina. Nukreipkite juos link autobusų, Mura bulvaru, stovėjimo aikštelių ir įėjimų į metro.

Komisaras stebėjo situaciją iš viršaus ir galėjo objektyviai viską vertinti: pavojus jo pusėje beveik negrėsė. Ši vakarą laimėjo ispanai, taigi jų sirgaliai buvo mažiau pavojingi. Anglai ėjo iš priešingos pusės pro A ir K vartus Bolonės link ir buvo įtūžę kaip laukiniai žvėrys. Nymanas nė akimirksnio neprarado budrumo, nes buvo atsakingas už operaciją.

Staiga žibintų šviesoje virš minios praskrido stiklinis butelis. Komisarą pamatė, kad į darbą iškart buvo paleistos guminės lazdos, susispaudusios žmonių eilės pamažu traukėsi atgal, žmonės griuvo ant žemės. Jis tiesiog sustaugė į radijo siųstuvą:

– Žoakimai, nebūk boba! Stabdyk savo žmones!

Nymanas šoko prie atsarginių laiptų ir nubildėjo visus aštuonis aukštus žemyn. Kai išlėkė į aveniu, du greitojo reaguavimo būrio daliniai jau buvo pasirengę malšinti chuliganus. Nymanas išbėgo priešais ginkluotus policininkus, ėmė moti rankomis rodydamas, kad šie atsitrauktų. Guminės lazdos švytavo už kelių metrų nuo jo. Staiga dešinėje išdygo Žoakimas su šalmu ant galvos, kilstelėjo jo kraštą ir įsiutęs dėbtelejo į Nymaną.

– O Dieve, Nymanai, jūs iš proto išėjot, ar ką? Be uniformos, jūs būtumėte...

Komisaras į tai nieko neatsakė.

– Kas čia per velniava? Žoakimai, nuraminkite savo žmones! Jei ne, po trijų minučių prasidės pragaras.

Apvalainas, įraudęs kapitonas vos galėjo atgauti kvapą. Jo trumpi, amžiaus pradžioje madingi ūseliai virpėjo nuo nelygaus kvėpavimo. Radijo siųstuvą pranešė: „Kreip... Kreipiuosi į visus dalinius... Kreipiuosi į visus dalinius... Visi į Bolonės pusę... Į Komendanto Gibo gatvę... Aš... Mes turime problemų!“

Nymanas pasižiūrėjo į Žoakimą taip, tarsi šis vienas būtų kaltas dėl prasidėjusio chaoso. Ir griebėsi radijo siųstuvo: „Kalba Nymanas. Mes ateiname.“

Paskui įsakė kapitonui:

– Važiuoju ten. Siųskite kiek galima daugiau žmonių, kai baigsite reikalus čia.

Nelaukdamas pareigūno atsakymo, komisaras nuskubėjo prie savo stažuotojo, kuris jau turėjo laukti prie automobilio. Sunkiu žingsniu bėgdamas per aikštę, matė, kaip tolumoje „Princo“ aludės padavėjai paskubomis leidžia žaliuzes. Aplink tvyrojo slogi nuotaika.

Pagaliau išvydo mažą brunetą, vilkintį odine striuke, padėjėją, kuris, norėdamas sušilti, trepsėjo prie juodo patrulinio automobilio. Nymanas jam riktelėjo smarkiai trenkdamas per automobilio kapotą:

– Greičiau! Bolonės pusėn!

Abu vyriškiai kaipmat išsoko į automobilį. Pajudant iš po ratų parūko dūmai. Stažuotojas pasuko kairėn, kad greičiau aplenktų raide K pažymėtus stadiono vartus, į kelią, kurį saugojo policijos grandinė. Nymanui intuicija diktavo ką kita.

– Ne! – riktelėjo. – Važiuok aplinkui. Ta velniava tuoj mus užgrius.

Automobilis staiga apsisuko, slysdamas vandens patrankų šarvuočių paliktose balose. Paskui, palikdamas ryškias vėžes, nulėkė Princo parko aveniu ilgu siauru koridoriumi, sudarytu iš pilkų mobiliosios apsaugos automobilių. Šalmuoti vyrai, bėgantys ta pačia kryptimi, nekreipdami į juos dėmesio, traukėsi iš kelio. Nymanas pritvirtino prie automobilio stogo mirksintį signalą. Staiga stažuotojas prie įėjimo į Klodo

Bernaro licėjų pasuko kairėn ir padaręs ratą atsidūrė prie trečiojo išėjimo iš stadiono. Jie ką tik pravažiavo Oteį tribūną.

Pamatęs pirmuosius ore kabančius dujų kamuolius Nymanas suprato, kad neklydo: Europos aikštėje ką tik baigėsi susirėmimas.

Automobilis išnėrė iš balsvėjančio rūko ir turėjo staigiai stabdyti, kad aplenkų pirmąsias aukas ir sprunkančiuosius kiek kojos neša tolyn. Kova buvo užvirusi ties centrine tribūna. Vyriškiai su kaklaraiščiais ir blizgučiais pasipuošusios moterys bėgo ir klupo, jų veidais sruvo ašaros. Vieni ieškojo kokio plyšio, kad prasiskverbtų į gatves, kiti, atvirksčiai, lipo laiptais prie stadiono vartų.

Nymanas iššoko iš automobilio. Aikštėje gulėjo daugybė negailėstingai primuštų, susipynusių kūnų. Sunku buvo skirti akį rėžiančius anglų komandos sirgalių skiriamuosius ženklus ir tamsius Respublikinės saugumo kuopos siluetus. Vieni ropojo žeme kaip kruvini šliužai; tuo tarpu kiti traukėsi, nesiryždami panaudoti naujų riaušių malšinimo priemonių, kad nepakenktų sužeistiems kolegoms.

Komisaras pasitaisė akinius ir užsirišo ant veido apsauginį raištį. Pamatęs artimiausią Respublikinės saugumo kuopos darbuotoją, griebė jam iš rankų guminę lazda, tuo pat metu parodydamas savo trispalvį pažymėjimą. Žmogus nustebo; dujų garai temdė persišviečiantį jo šalmo dangtį.

Pjeras Nymanas nubėgo susidūrimo vietos link. „Arsenal“ sirgaliai daužė kumščiais ir kaustytais batais spardė metalines aptvarų dalis, kuriomis traukdamiės gynėsi Saugumo kuopos darbuotojai, bandydami apsaugoti parmuštus saviškius. Virpantys kūnai, kruvini veidai, į asfaltą sudaužyti

žandikauliai. Policininkai mojavo lazdomis ir tvatino žmones, kurie dar kėlėsi po smūgių.

Komisaras puolė į grumtynių sūkurį.

Darbavosi kumščiais ir gumine lazda. Jis partrenkė žemėn stambų tipą ir apipylė jį smūgių kruša. Daužė per šonus, žemiau juosmens, į veidą. Staiga drimba atmušė jo spyrį iš dešinės ir staugdamas atsistojo. Nymanas vožė jam lazda per sprandą. Kraujas užvirė galvoje, o burnoje pajuto geležies skonių. Apie nieką daugiau negalvojo ir nieko daugiau nejautė. Žinojo, kad yra kare. Staiga pastebėjo keistą sceną. Už šimto metrų civiliais drabužiais apsirengęs apdaužytas žmogus stengėsi ištrūkti iš dviejų chuliganų. Nymanas aiškiai regėjo kraujo dėmes ant jo veido ir nirtulingus kitų dviejų smūgius. Po akimirkos Nymanas suprato: mušamojo ir kitų dviejų striukės pažymėtos skirtingų klubų ženklais.

Sąskaitų suvedimas.

Bet štai auka sugebėjo pasprukti nuo užpuolikų, smuko į Nungesė ir Koli gatvių skersgatvį. Du sužeisti žmonės sukliudė Nymanui išsyk vytis. Komisaras sviedė šalin guminę lazda ir pagaliau nubėgo paskui.

Prasidėjo vytynės.

Nymanas bėgo tolygiai kvėpuodamas tylia gatve ir vis artėjo prie dviejų besivejančiųjų, kurie jau lipo savo aukai ant kulnų.

Visi dar kartą pasuko į dešinę ir netrukus pasiekė Molitor baseiną, iš visų pusių apsuptą sienų. Ir čia nenaudėliai sugavo savo auką. Nymanas apžvelgė Port Molitor aikštę, besijungiančią su šalia esančiu bulvaru, ir negalėjo patikėti savo akimis: vienas iš užpuolikų buvo ką tik išsitraukęs mačetę.

Melsvoje magistralės šviesoje Nymanas įžiūrėjo lenktus ašmenis, be perstojo smingančius į suklupusį ant kelių žmogų,

ir po kiekvieno smūgio krūpčiojantį jo kūną. Užpuolikai pakėlė auką nuo grindinio ir permetė per tilto turėklus.

– NE! – sustaugė policininkas, išsitraukdamas iš dėklo revolverį.

Atsirėmė į automobilį, dešine ranka paėmė pistoletą, prilaikydamas jį kairės delnu, ir sulaukęs kvapą nusitaikė. Pirmas šūvis. Pro šalį. Žudikas su mačete nustebeš atsigręžė. Antras šūvis. Vėl pro šalį.

Tada Nymanas leidosi bėgti, prispaudęs ginklą prie dešinio šono ir pasiruošęs kovai. Širdyje užvirė pyktis: be akių jis du kartus prašovė pro šalį. Pagaliau užlėkė ant tilto. Vyriškis su mačete jau buvo dingęs krūmokšniuose šalia bulvaro. O jo bendrininkas lyg paklaikęs stovėjo vietoje. Policijos pareigūnas revolverio rankena kirto šiam per sprandą ir čiupęs už plaukų nutempė prie apšvietimo stulpo. Viena ranka uždėjo jam antrankius ir pasilenkęs per turėklus pažvelgė žemyn.

Ant asfalto tįsojo sutraiškytas aukos kūnas, jau pervaziuotas keleto automobilių, nespėjusių jo pastebėti ir sustoti. Dabar jų grūstis buvo visiškai sustabdžiusi eismą. Chaotiškai susigrūdę automobiliai, sulankstyta valcuota skarda... Susidarius kamščiui, netrukus pasigirdo nekantrūs pypsėjimai. Žibintų šviesoje Nymanas matė, kaip vienas vairuotojas sverdi prie savo automobilio, užsidengęs rankomis veidą.

Komisaras atsigręžė atgal. Žudikas su spalvotu raiščiu ant rankovės sušmėžavo tarp medžių šakų. Nymanas tuoj šoko paskui jį, įsidėjęs į dėklą ginklą.

Bėgdamas pro medžius, žudikas vis gręžiojosi į policininką. O tas nesislapstė: niekdarys turėjo žinoti, kad vyresnysis policijos komisaras nudirs jam kailį. Staiga chuliganas

pasileido šlaitu žemyn ir dingo. Jis bėgo žvyru, Nymanas gir-dėjo jo žingsnius ir žinojo kryptį: skuba Otėjaus sodo link.

Pilkas jo šešėlis ant akmenukų tako šmėžavo tamso-je, o policininkas sekė paskui. Pamatė, kaip jis nagais įsikabi-no į tvorą ir ją peršoko. Policininkas leidosi paskui ir pribėgo Rolano Garoso teniso kortus.

Varteliai su pinučiais nebuvo uždaryti: žudikas be jo-kių kliūčių bėgo nuo vieno korto prie kito. Nymanas įsikibo į vartelius, išoko į rausvos spalvos aikštelę ir persiropstė per pirmąją tinklą. Už penkiasdešimties žingsnių bėglys jau lėti-no tempą, tai buvo pirmos nuovargio žymės. Bet jis, dar kartą peršokęs tinklą, ėmė kilti laiptais tarp suolų. Sekdamas paskui jį, Nymanas tvirtai, nors ir pridusęs, artėjo. Likus keletui met-rų iki tribūnos viršaus, bėglys nėrė žemyn į tamsą.

Jis nušoko ant šalimais esančio pastato stogo. Ir vienu akimirksniu kažkur pradingo. Komisaras atsitraukė žingsnį at-gal ir šoko paskui. Pargriuvo ant žvyro platformos. Dar žemiau buvo žolynai, medžiai, ir nė garso.

Žudiko pėdsakai buvo dingę.

Policininkas darkart šoko žemyn ir nusirito drėgna žole. Žudikas turėjo tik dvi galimybes: grįžti į centrinį pastatą, nuo kurio stogo ką tik buvo nušokęs, arba įsigauti į platų medinį namą sodo gilumoje. Nymanas išsitraukė iš dėklo savąjį MR73 ir atsišliejo durų už nugaros. Jos nebuvo uždarytos.

Komisaras žengė keletą žingsnių ir nustebęs sustojo. Jį su-po marmurinis holas, ant išsikišusio apvalaus akmens kabojo užrašas, išgraviruotas nepažįstamomis raidėmis. Paaukuotos rampos vedė į pritemdytus viršutinius aukštus. Ryškiai raudo-nų aksomo apmušalų fone spindėjo pompastiškos vazos... Ny-manas suprato atsidūręs kokios nors Azijos šalies ambasados

pastate. Staiga lauke išgirdo garsus. Žudikas buvo kitame pastate.

Komisaras trumpai nupjauta parko žolę pribėgo lentomis apkaltą pastatą. Durys tebesivarstė ant vyrių. Jis įėjo – šešėlis sekė šešėlį. Nymanas atsidūrė visiškoje tamsoje. Tai buvo arklidė, suskirstyta į gardus, o juose stovėjo po nediduką arklių dailiai sušukuotais karčiais.

Arklių pasturgaliai virpėjo. Šnarėjo šiaudai. Pjeras Nymanas ėjo pirmyn su ginklu rankoje. Praėjo vieną gardą, antrą, trečią... Dešinėje pasigirdo duslus garsas. Policininkas atsisuko. Nieko, kaukštelėjo arklio kanopa. Kažkas prunkštelėjo dešinėje. Staiga atsigrėžė. Per vėlu. Tamsoje sublizgo geležtė. Pasutiniu momentu Nymanas atšoko. Mačėtė kliudė tik jo petį ir įstrigo arkliui į pasturgalį. Arklys ėmė siaubingai spardytis: kanopa tvojo žudikui į veidą. Policininkas tuo pasinaudavo, puolė vyriškį ir savo ginklo rankena ėmė daužyti tarsi kūju.

Jis tvojo, tvojo, paskui staiga liovėsi ir išsižiūrėjo į kraujuojantį žudiko veidą. Pro sumušimus buvo matyti kaulai. Ant kelių skaidulų kabojo iššokęs akies obuolys. Žudikas jau nebejudėjo, ant galvos buvo užmaukšlinta „Arsenal“ komandos spalvų kepurė. Nymanas abiem rankom stipriai suspaudė kraujuotą ginklo rankeną, norėdamas įgrūsti vamzdį į pravirą vyriškio burną. Nuleido saugiklį ir užsimerkė. Tuoj turėjo iššauti... bet sutrukdė čaižus garsas.

Kišenėje suskambo radijo telefonas.